

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Dr. Guba Zoltán ¹

A kirívóan alacsony ár - idegen test a közbeszerzési törvényben

Bevezető gondolatok

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény preambulumban deklarált célja a közpénzek ésszerű felhasználása átláthatóságának, ellenőrizhetőségének megteremtése, továbbá a verseny tisztaságának biztosítása. A törvény indokolása ezen célokat kiegészíti az államháztartás kiadásainak ésszerűsítésével, valamint az esélyegyenlőségen alapuló tiszta verseny megvalósulásával, mint szintén elérendő célokkal.

A deklarált hangzatos célok megvalósulása gyakorlatban sokkal árnyaltabb. A közbeszerzéseket napi szinten gyakorlók véleménye szerint a törvény e nemes céljait nem tudja elérni: az eljárás megindításától a szerződéskötésig több hónap telik el, még a legegyszerűbb eljárási forma is komoly előkészítő munkát, sokszor feleslegesnek tűnő adminisztrációt és jelentős felelősséget hárít az ajánlatkérőkre, ráadásul a törvény kógens szabályai miatt megeshet, hogy nem a legjobb ajánlatot tevő nyeri el a szerződést, így a közbeszerzési szakértők számára is komoly feladatot jelent, hogy közbeszerzés útján el tudják érni azt a kedvező ajánlatot, melyet egyszerű beszerzéseik során lennének képesek realizálni.

1. A közbeszerzési törvény generális szabályozási elvei

A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban Kbt.) 91. szakaszában rögzített generális szabályok szerint az eljárás nyertese az az ajánlattevő, aki az ajánlati felhívásban tételesen meghatározott alkalmassági feltételek és értékelési szempontok alapján a legkedvezőbb érvényes ajánlatot tette. Az eljárás bírálati szakaszában az ajánlatkérő részéről felkért bíráló bizottság tagjai először megvizsgálják, hogy mely ajánlattevők alkalmasak a beszerzés teljesítésére, és egyéb szempontokat is figyelembe véve összességében mely ajánlatok érvényesek. Ezt követően megállapítják, hogy ezekből melyik ajánlat a legalacsonyabb, illetve a legkedvezőbb, az eljárás nyertese pedig ezt az ajánlatot adó ajánlattevő. A közbeszerzési eljárások elvi és gyakorlati célja tehát az, hogy ajánlatkérő minél kedvezőbb ajánlatot tudjon elérni a nyilvános eljárás eredményeként, így biztosítva a közpénzek átlátható és ésszerű felhasználását.

---

¹ A szerző ügyvéd, hivatalos közbeszerzési tanácsadó.

2. A kirívóan alacsony ár magyar és uniós jogszabályi háttere

A törvény deklarált céljai és a generális szabályok ismeretében különösen sajátosnak tűnik a kirívóan alacsony ár jogintézménye, mely napjaink kiélezett versenyhelyzetében egyre több vitát szül.

A jogintézményre vonatkozó rendelkezések a Kbt. 86. szakaszában találhatóak. A hatályos rendelkezések szerint, ha az ajánlat kirívóan alacsonynak értékelt ellenszolgáltatást tartalmaz, az ajánlatkérő köteles adatokat, valamint indokolást kérni az ajánlattevőtől. A törvény példálózva felsorolást tartalmaz abban vonatkozásban, hogy ajánlatkérő milyen, hangsúlyozottan *objektív* alapú indokolást vehet figyelembe. Ilyen különösen a gyártási folyamat, az építési beruházás, illetőleg a szolgáltatásnyújtás módszerének gazdaságosságára, a választott műszaki megoldásra, a teljesítésnek az ajánlattevő számára kivételesen előnyös körülményeire vagy az ajánlattevő által ajánlott áru, építési beruházás, illetőleg szolgáltatás eredetiségére, az építési beruházás, szolgáltatásnyújtás vagy árubeszerzés teljesítésének helyén hatályos munkavédelmi rendelkezéseknek és munkafeltételeknek való megfelelés, vagy az ajánlattevőnek állami támogatások megszerzésére való lehetőség.

Ajánlatkérő az indokolás és a rendelkezésére álló iratok alapján köteles meggyőződni az ajánlati elemek megalapozottságáról és köteles érvénytelennek nyilvánítani az ajánlatot, ha nem tartja elfogadhatónak és a gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőnek az indokolást.

Persze a jogalkotó sem véletlenül szabályozta ily módon az ajánlatkérő kötelezettségeit: a jogintézmény kötelező alkalmazását uniós irányelv² írja elő. Az irányelv 55. cikke szerint, ha egy adott szerződés esetében az ajánlatok az áruhoz, építményhez vagy szolgáltatáshoz képest kirívóan alacsony ellenszolgáltatást tartalmaznak, az ajánlatkérő szerv - mielőtt elutasítaná ezeket az ajánlatokat - írásban megkéri az ajánlat általa lényegesnek ítélt alkotóelemeinek jellemzőit. Az ajánlatkérő szerv az ajánlattevővel folytatott konzultáció útján és a benyújtott bizonyítékok figyelembevételével ellenőrzi ezeket az alkotóelemeket.

3. A kirívóan alacsony ár jogi szabályozásának indokai, céljai

A jogalkotó nem mulasztotta el, hogy a Kbt. hivatalos indokolásában választ adjon a sajátos jogintézmény alkalmazásának indokaira. Elérendő célként fogalmazódott meg, hogy a jogintézmény egyrészt biztosítsa a tiszta verseny érvényesülését a közbeszerzésekben, másrészt hogy a közbeszerzési szerződéseket valóban az nyerje el, akinek ajánlata leginkább eleget tesz a „pénzért valódi értéket” (best value for money) elvnek. A Kbt. hivatalos indokolása szerint ezen szabály a közpénzből megvalósított beszerzések racionális költségkihatását, a közpénzből beszerzett javak optimális minőségét, az államháztartás forrásaiból lebonyolított beszerzések átláthatóságát és az

---

² Az Európai Parlament és a Tanács 2004. március 31-i 2004/18/EK irányelve - elérhető: <http://eur-lex.europa.eu>

esélyegyenlőségen alapuló verseny megvalósulását tudja elősegíteni, amely csökkenti a korrupciót, és megakadályozza a közpénzekkel való visszaéléseket is.

A közpénzekkel gazdálkodó ajánlatkérő számára tehát *nemcsak jog, de kötelesség is* annak biztosítása, hogy az eljárásban csak komoly ajánlattevők versenyezzenek, akik ténylegesen teljesíthető ajánlatokat tesznek és irreális ajánlatok megtételével nem veszélyeztetik az eljárás esetleges nyerteseként a szerződés megfelelő teljesítését.

A jogintézmény rendeltetése tehát az, hogy ajánlatkérő meggyőződhessen az ajánlati elemek megalapozottságáról, azaz arról, hogy az ajánlatban megtett vállalások az ajánlattevő által megadott ellenszolgáltatási összeg mellett teljesíthetőek-e.

A jogalkotó által deklarált célok mellett meghúzódik egy másik, sokkal kézzelfoghatóbb cél is, nevezetesen, a kirívóan alacsony ár jogintézménye biztosítja azt is, hogy ki lehessen zárni azt az ajánlattevőt, aki azzal a tisztességtelen céllal ad kirívóan alacsony ajánlatot, hogy ezzel kiszorítsa, végeredményben ellehetetlenítse a piac gyengébb szereplőit, átvéve helyüket.

4. Anomália a Kbt-ben?

Az Unió és a magyar jogszabályi háttér és a megfogalmazott elvi célok ismertetése után tekintsük át a jogintézmény alkalmazásának gyakorlati oldalát. Magából a jogszabályi rendelkezésekből is kitűnik, hogy a jogalkotó tudathasadásos helyzetbe kényszeríti az ajánlatkérőket: a közbeszerzési eljárás célja és az ajánlatkérők érdeke, hogy minél kedvezőbb/alacsonyabb ajánlatot sikerüljön elérniük, de ha „túlontúl” kedvező/alacsony ajánlat érkezik, indokolást kell kérnie az ajánlattevőtől, ezen lépése miatt pedig az ajánlatkérő nehéz helyzetbe kerül.

Ennek az az oka, hogy bármivel is zárul az ajánlatkérő és az ajánlattevő közti, az ajánlat objektív gazdasági ésszerűséggel való összevetésére vonatkozó egyeztetés, a jogorvoslati eljárás megindítása borítékolható: Ha érvénytelenné nyilvánítják az ajánlatot, akkor az ezt elszenvedő ajánlattevő indít jogorvoslati eljárást, amennyiben azonban ajánlatkérő elfogadja a magyarázatot az alacsony ár okairól, és nem nyilvánítja az ajánlatot érvénytelennek, akkor a másodikként kihirdetett ajánlattevő indít eljárást arra hivatkozva, hogy ki kellett volna zárnia a tiszta versenyt sértő ajánlattevőt (és persze őt kellett volna nyertesnek kihirdetni).

Az elméleti levezetésből, de a mindennapi gyakorlatból is megállapítható, hogy az ajánlatkérők abban érdekeltek, hogy ne kelljen vizsgálgatniuk kirívóan alacsony ár vonatkozásában, mivel annak eredményeként vagy többet kell fizetniük a szolgáltatásért, vagy pedig támadási felületet adnak a

másodikként kihirdetett ajánlattevőnek; egyik eredmény sem felel meg ajánlatkérő érdekeinek, megjegyzem, a törvény céljainak sem.

5. A jogszerűség és a jogszerűtlenség határvonalán

Az elérendő elvi célok és ezek gyakorlati megvalósulása közötti ilyen fokú ellentét esetén komoly felelősség hárul a Közbeszerzések Tanácsa keretein belül működő Közbeszerzési Döntőbizottságra, mivel ezen igen sajátos státuszú közigazgatási szerv rendelkezik országos hatáskörrel a közbeszerzési eljárások során felmerült jogviták egyfokú eljárásban történő elbírálására.

Nem vitatható, hogy a Döntőbizottság sincs könnyű helyzetben a jogviták eldöntésekor, mivel sokszor a jogszerűség és a jogszerűtlenség határvonalán lavírozó ajánlattevők vonatkozásában kell meghozni döntésüket. A Döntőbizottságnak sok esetben azt kell eldöntenie, hogy a megajánlott ár objektíve reális lehet-e, vagy azzal az ajánlattevő csak piaci kizorítást céloz. Más megvilágításból szemlélve, az ajánlat épphogy a közbeszerzési eljárás céljának eleget téve igen kedvező az ajánlattevőnek, vagy pedig ehelyett, a tisztességes verseny követelményét és így a közbeszerzés alapelveit sérti. Vékony mezsgye, nehéz döntés.

6. Az ítélkezési gyakorlat áttekintése

Ilyen sajátos jogintézmény esetében, ilyen jogszabályi környezet mellett minden jogalkalmazó számára nélkülözhetetlen lenne az egységes és kiszámítható döntőbizottsági joggyakorlat, amely utat mutat a szabályok értelmezésében. Sajnálatos módon ez a mai magyar viszonylatban álláspontom szerint nem biztosított.

Az új közbeszerzésekről szóló törvény 2004. május 1. napjával történő bevezetését követően nagyrészt megindult a jogértelmezés egységesedése, amelyet természetesen a hivatalos - döntőbizottsági - gyakorlat irányított. (Az egységesedett gyakorlat főbb elveit és irányait a 6.1-6.3. pontokban tárgyaljuk.) Ezen egységesedett gyakorlattal való szakításként született meg a Közbeszerzési Értesítőben 2008. évi 31. számában közzétett eseti döntés³, mely alapvetően új megvilágításba helyezte az ajánlatkérők kötelezettségeit; összességben ezen döntés indította a szerzőt jelen gondolatok lejegyzésére.

Tekintsük át azon megállapításokat, amely vonatkozásában viszonylagos egységesség alakult ki a joggyakorlatban.

6.1. Az első, általánosan elfogadott elv sajnos nem segíti a jogalkalmazók helyzetét: Eszerint nem adható általános megfogalmazás, vagy általános iránymutatás arra, hogy mi tekinthető kirívó

---

³ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.724/17/2007. sz. határozata - megjelent: Közbeszerzési Értesítő 2008/31. szám.

ajánlatnak, ezt minden egyes esetben - a közbeszerzési eljárás specifikumaira is tekintettel - az ajánlatkérőknek kell eldöntenie.

6.2. A szakma a közelmúltig egységes volt abban is, hogy az ajánlatkérőknek az ajánlatok kirívó voltát azok egymáshoz való viszonyításával kell megítélniük.

- Az új Kbt. alapján meghozott első döntőbizottsági döntés szerint önmagában az ajánlati árak szóródása, illetve ezek átlagértékétől való eltérés nem alapozza meg a kirívóan alacsony ár megállapítását.⁴
- Egy konkrét döntésben a Döntőbizottság azt is deklarálta, hogy az ár kirívó volta „*kizárólag* a benyújtott árajánlatok árszintje közötti különbség alapján vizsgálható, illetve ítéelhető meg”.⁵
- Egy további eseti döntés szerint „a kirívóan alacsony ajánlati ár megítélésének viszonyítási alapja elsődlegesen a többi ajánlattevő által megajánlott ár, amely iránymutatásul szolgálhat a közbeszerzés tárgya tekintetében az aktuális piaci árviszonyokra”.⁶
- Egy újabb döntés már a Döntőbizottság elvi álláspontjaként rögzítette, hogy „az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás során benyújtott ajánlatok összehasonlítása és egybevetése alapján kell megállapítani, hogy az ajánlattevők által benyújtott ajánlatok között van-e kirívóan alacsonynak értékelhető ellenszolgáltatás”.⁷
- Egy később született döntésében a Döntőbizottság a gyakorlat egységesítése érdekében tovább ment és - megkönnyítve az ajánlatkérők helyzetét - elvi szinten rögzítette, hogy „az ajánlatkérőnek *kizárólag* akkor kötelezettsége indokolást kérni az ajánlati árra vonatkozóan, ha azt kirívóan alacsonynak értékeli, ezt azonban ajánlatkérőnek kell megvizsgálnia. Ha ajánlatkérő értékelése alapján nem tekinti kirívóan alacsonynak az ellenszolgáltatást, akkor nem áll fenn kötelezettsége az indokolás tekintetében”.⁸

6.3. Természetesen a döntőbizottság gyakorlata a mérlegelési körben hozott ajánlatkérői döntési mozgásteret próbálta szűkíteni. Ennek eredményeként kikristályosodott néhány számadat, amely jelentős segítséget nyújtott a jogalkalmazóknak.

Összességében megállapítható, hogy a - korábbi - gyakorlat szerint az ajánlati árak közti 20 %-ot meg nem haladó különbség nem alapozza meg a kirívóan alacsony árra vonatkozó szabályok alkalmazását. A Kbt. 86. § (1) bekezdésben a jogalkotó ugyanis az alacsony ellenszolgáltatáson kívül még minősítő feltételként megkövetelte azt is, hogy az *kirívóan alacsony* is legyen. Ebből következően

⁴ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.695/9/2004. sz. határozata

⁵ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.535/11/2005. sz. határozata

⁶ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.634/13/2005. sz. határozata

⁷ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.72/12/2005. sz. határozata

⁸ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.708/14/2006. sz. határozata

önmagában az ajánlati árak eltérése, vagy akár alacsony árajánlatok benyújtása még nem alapozza meg ajánlatkérő indokoláskérési kötelezettségének beálltát, ugyanis a jogalkotó döntött úgy, hogy nem kell az alacsony árajánlatokat megvizsgálni, csak a kirívóan alacsonyakat. Egy határozatában a Döntőbizottság rámutatott, a kirívó minősítő jelző a magyar nyelv általános szabályai szerint egy *kifejezetten hangsúlyos jelző, mely jelentős nagyságrendű eltérést feltételez, ugyanis ez minősül kirívónak.*

A később egységesedő gyakorlat szerint az ajánlatok egymáshoz való viszonyítása esetén 30 % körüli eltérés esetén már indokolt lehet, 50 %-os eltérés esetén pedig gyakorlatilag kötelező indokolást kérni az ajánlattevőtől.

Az általános jogalkalmazási elvek összevetése alapján az egységesedett gyakorlatot oly módon lehet összefoglalni, hogy az ajánlatkérők feladata az, hogy összevesse egymással a beérkezett ajánlatokat és amennyiben 30 %-ot meghaladó eltérés jelentkezik az ajánlati árak, vagy a vállalt kötelezettségek vonatkozásában, akkor indokolást kell kérnie az ajánlattevőtől. Ekkora eltérés esetén ezen kötelezettség elmulasztása nehéz helyzetbe hozza az ajánlatkérőt egy jogorvoslati eljárásban.

Lassan tehát egységes gyakorlat alakult ki a fenti elvek vonatkozásában, amely figyelemmel arra, hogy a döntés az eljárás nyertes ajánlatának érvényességét, vagy érvénytelenségét hivatott meghatározni, valamint arra, hogy a bíróságok hatáskör és illetékesség alapján széttagolt ítélkezési szintjeivel szemben esetünkben egy 10-15 tagú, országos hatáskörrel rendelkező tanács jogosult dönteni valamennyi kérdésben, mindenképpen elvárható volt.

7. A joggyakorlat új irányai

Ebben a helyzetben született meg azon, fentebb már hivatkozott döntőbizottsági határozat⁹, mely a korábbi elvekkkel szakítva, de legalábbis azoknak ellentmondva *új irányt nyitott a gyakorlatban*, megnehezítve az ajánlatkérők helyzetét.

A hivatkozott határozat alapjául az eljárás második helyezettjének jogorvoslati kérelme szolgált, melyben azt kérte megállapítani, hogy a nyertes ajánlattevő ára kirívóan alacsony ár volt, és az ajánlatkérő elmulasztotta a Kbt. szerinti indokoláskérési kötelezettségét, ezért olyan ajánlat került nyertesként kihirdetésre, amelyet érvénytelenné kellett volna nyilvánítani.

Ajánlatkérő a jogorvoslati kérelem elutasítását kérte, utalva a Közbeszerzési Döntőbizottság és az Európai Bíróság¹⁰ jogorvoslati gyakorlatára, mely álláspontja szerint eljárását alátámasztotta. Kiemelte, hogy az eljárás során az ajánlatkérő bíráló bizottságának ülésein fel sem merült, hogy bármelyik ajánlat kirívóan alacsony lenne, mivel a kérelmező és a nyertes ajánlata között mindössze 9 %-os eltérés mutatkozott. Ajánlatkérő utalt arra is, hogy a kérelemnek helyt adó döntés a közbeszerzés alapvető céljait csúfolná meg, hiszen ezen elvek alapján a versenyben alulmaradt ajánlattevő minden esetben kirívónak minősíthetné a nyertes ajánlatot, még ha az alig 10 %-al alacsonyabb is a saját ajánlatánál.

Fentebb ismertettük azon iránymutató döntéseket, melyekben elvi élel került rögzítésre, hogy még 20 %-os eltérés sem alapozza meg az ajánlatok kirívó voltát. Ismerve az egységes gyakorlatot és Kbt. 86. §-nak pontos rendelkezéseit, könnyen megállapíthatjuk, hogy ajánlatkérő jogszerűen járt el.

A Közbeszerzési Döntőbizottság azonban mégis másként ítélte meg ugyanezen helyzetet. A jogorvoslati eljárást lezáró határozatában kifejtette, hogy az ajánlatok egymáshoz való hasonlítása - amely egyébként a 6.2. pontban részletezett határozatok alapján egységes és ajánlott módszernek minősült - nem alkalmas az ajánlatok kirívó voltának megállapítására. Utalt arra is, hogy az ajánlatkérőnek ahhoz, hogy megítélje az ajánlatok kirívó voltát, az ajánlati árakat össze kellett volna vetnie a jogszabályi előírásokkal, különösen a minimálbérre vonatkozó rendelkezésekkel, indokolást kellett volna bekérnie az ajánlattevőtől és ezek konklúziói alapján kellett volna megítélnie az ajánlat kirívó voltát.

---

⁹ A Közbeszerzési Döntőbizottság D.724/17/2007. sz. határozata

¹⁰ Európai Bíróság - Fratelli Costanzo-ügy (C-103/88.) - Angol nyelven elérhető: <http://eur-lex.europa.eu>

A határozat indokolásának részletes áttanulmányozását követően megállapítható: amellett, hogy eltérő elvi alapokra helyezkedett a korábbi egységes gyakorlathoz képest, logikai törést és szakmai tévedést is tartalmaz:

- Ahogy már rámutattunk, az ajánlatkérőnek a Kbt. szerint *csak abban az esetben* kell indokolást kérnie, *ha* az ajánlat kirívó, esetünkben pedig könnyen megállapítható, hogy egyik ajánlat sem minősült annak, így ajánlatkérőnek nem kellett indokolást kérnie az ajánlattevőtől, tehát eljárása jogszerű volt. Ajánlatkérő kizárólag azon premissza igazolására mutatta be az eljárás során az ajánlatok közti minimális százalékos különbséget, hogy egyik ajánlat sem volt kirívó, tehát meg sem kellett indítania az indokoláskéresi eljárást, nem pedig az ajánlat gazdasági ésszerűséggel való összeegyeztethetőségének objektivitásának igazolására, ahogyan azt a döntőbizottság értékelte.
- A Döntőbizottság szakmai hibát is vétett, amikor összemosta a Kbt. 88. § (1) bekezdésének f) pontja (*a jogszabályoknak való megfelelés hiánya*) és g) pontja (*kirívóan alacsony árat tartalmazó ajánlat*) szerinti érvénytelenségi okokra alkalmazandó eljárást. A Döntőbizottság ugyanis elsiklott afelett, hogy a Kbt. a két esetre külön eljárásrendet határoz meg. Nevezetesen, az ajánlatkérőt kizárólag a g) pont szerinti kirívóan alacsony ár vonatkozásában jogosítja fel a Kbt. 86. §-a indokolás bekérésére, míg az f) pont (esetünkben a minimálbérnek való megfelelés) vonatkozásában az ajánlatkérőnek nincs ilyen felhatalmazása, tehát az ajánlatot a rendelkezésre álló adatok alapján kell megítélnie, ezért ajánlatkérő nem kérhetett indokolást és adatokat az ajánlattevőtől. A Kbt. esetében pedig nem hagyható figyelmen kívül annak kógens jellege, amelyet a törvény a 3. §-ban rögzít, miszerint e törvény szabályaitól csak annyiban lehet eltérni, amennyiben e törvény az eltérést kifejezetten megengedi.

A határozat azonban megszületett és közzétételre került a Közbeszerzési Értesítő elnevezésű hivatalos kiadványban, így sajnálatos módon a gyakorlatot is alakítani fogja a későbbiekben.

8. A közbeszerzési eljárások során biztosított jogorvoslati lehetőségek

Joggal merül fel az olvasóban a kérdés, hogy a téves döntést miért nem követte fellebbezés, vagy más jogorvoslati forma, hiszen a korábbi iránymutatásoknak való ellentmondás és a szakmai tévedés alapján jó esély lett volna a határozat megváltoztatására.

A válasz a közbeszerzésekre irányadó, sajátos és a magyar jogban egyedülálló jogorvoslati rendszerben rejlik: a Döntőbizottság egyfokú eljárásban hoz jogerős és végrehajtható döntést, mivel a Kbt. 346. § (1) bekezdés szerint „a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozata ellen fellebbezésnek, újrafelvételi és méltányossági eljárásnak helye nincs”.

Tekintettel azonban azon egyetemes alapelvre, miszerint minden hatósági döntéssel szemben biztosítani kell valamilyen jogorvoslati módot, a Kbt. biztosítja a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának *bírósági felülvizsgálatát*, amely azonban - figyelemmel arra, hogy a döntőbizottság határozata már annak kézbesítésével végrehajtható - nem nyújt kellő védelmet a sérelmet szenvedő félnek.

Ennek okát abban kell keresnünk, hogy a bíróság a Pp. XX. Fejezete szerinti eljárást ugyan soron kívül folytatja le, azonban ez a gyakorlatban kimerül abban, hogy az első tárgyalási napot soron kívül, a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezésétől számított 30 napon belüli időpontra kitűzi, a későbbi tárgyalások kitűzésére azonban immár a normál időközök alapján kerül sor. Mivel pedig a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatainak felülvizsgálatára a Fővárosi Bíróság rendelkezik kizárólagos illetékességgel, összességében a bírósági eljárás egy évig is eltarthat. A közbeszerzési eljárások résztvevőinek azonban nincs arra több hónapjuk, akár egy teljes évük, hogy igazukat keressék a bíróság előtt, hanem a beszerzési igényeiket haladéktalanul ki kell elégítsék, ezért rendszerint téves döntés esetén sem fordulnak a jogorvoslati fórumhoz.

9. Hogyan tovább, kirívóan alacsony ár?

A kirívóan alacsony ár jogintézménye magyar és Európai Uniós jogszabályi háttérnek, a gyakorlatban kialakult elveknek, a jogalkalmazás új irányainak ismertetését követően tekintsük át röviden, hogy a szerző véleménye szerint melyek lehetnek a fejlődés irányai.

A szerző álláspontja szerint a Döntőbizottságnak a 7. pontban tárgyalt átmeneti kisiklás után ismételten és elvi élel kell rögzítenie azon elveket, melyek korábban meghatározták az egységes gyakorlatot. A Döntőbizottságnak ezután tartania kell magát a korábban éppen önmaga által kialakított elvekhez.

A jogalkotó számára továbbra is nemes feladat marad, hogy a jogalkalmazás egységessége érdekében egyértelmű szabályokat alkosson, ennek érdekében pedig szűkítenie kell a mérlegelési jogkör terjedelmét, biztosítva ezzel az azonos jogértelmezést és a jogkövetést. Bár a Döntőbizottság a 7. pontban tárgyalt határozatával letért egy korábbi - és a szerző véleménye szerint a továbbiakban is követendő - útról, azonban pozitív jelként a jogalkotó részéről a fent megfogalmazott célok irányába történő elmozdulás tapasztalható a Kbt. tervezett módosítása kapcsán. A törvénymódosítás-tervezet¹¹ ugyanis éppen a mérlegelési jogkört kívánja szűkíteni azon rendelkezésével, miszerint, az ajánlatkérő kirívó ajánlati ár esetén különösen akkor köteles indokolást kérni, ha az ajánlati ár nem éri el az adott ágazatra vonatkozó kamarai ajánlásban rögzített ágazati bértarifát. A tervezet a gazdasági ésszerűséggel összeegyeztethetőség vonatkozásában is tartalmaz iránymutatást, miszerint nem

---

¹¹ Szakmai vitára közzétette az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium; www.irm.gov.hu

fogadható el az indokolás különösen akkor, ha az ajánlati ár nem nyújt fedezetet a minimális munkabérre és az ahhoz kapcsolódó közterhekre. (Megjegyzendő, hogy éppen ezen gondolat tűnt fel a 7. pontban tárgyalt - a jelenleg hatályos jogszabályok alapján téves - döntőbizottsági határozatban, azonban még konkrét jogszabályi felhatalmazás nélkül.)

Összegezve a hatályos és a közeljövőben elfogadásra kerülő jogszabályi rendelkezéseket és a joggyakorlat tapasztalatait, a szerző véleménye szerint a jogintézmény gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban a következő eljárási rend követése a célszerű.

Az ajánlatkérőnek meg kell vizsgálnia az ajánlatokat, melyek elsődleges és közvetlen információt biztosítanak az aktuális piaci viszonyokról, az árverseny aktuális állásáról, így az ajánlatok kirívó voltát ezek egymáshoz való viszonyításával kell elsődlegesen megítélnie.

Ajánlatkérő „fölös óvatosságból” tételes ajánlatok esetén az ajánlati árakat összevetheti a minimális munkabérre és az ahhoz kapcsolódó közterhekre vonatkozó számadatokkal, és amennyiben az adott beszerzés vonatkozásában ez rendelkezésre áll, a kamarai ajánlásban rögzített ágazati bértarifával is.

Amennyiben nincs az ajánlatok között 20-25 százalékot meghaladó különbség, illetve nem merül fel ellentét a jogszabályi rendelkezések, vagy a kamarai ajánlások összevetésével, az ajánlatkérőnek nincs további feladata a kirívóan alacsony ár jogintézményének alkalmazása vonatkozásában, tehát nem kell indokolást kérnie és a legkedvezőbb érvényes ajánlatot nyertesként hirdetheti ki a Kbt. 91. szakaszában rögzített generális szabályok szerint.